

BIRO OSIGURANJA BOSNE I HERCEGOVINE
Musala 1/III, Sarajevo
Bosna i Hercegovina

PREMIJSKI SISTEM X—AO

**ZA OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Sarajevo, jula 1998. godine

Ovaj Premijski sistem donio je Upravni odbor Biroa osiguranja Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj dana 20.07.1998. godine, a na osnovu pribavljenog mišljenja Ministarstva finansija - Ureda za nadzor broj 1.0.-021-20/98-1 od 24.06.1998. godine.

I PREDMET OSIGURANJA

Ovaj Premijski sistem primjenjuje se za osiguranje vlasnika motornih i drugih vozila od automobilske odgovornosti u skladu sa Uslovima za osiguranje od autoodgovornosti i odredbama o zonama rizika, koji su sastavni dio ovog Premijskog sistema, i to:

- a) osobnih automobila,
- b) teretnih vozila,
- c) autobusa i sličnih vozila,
- d) vučnih vozila,
- e) specijalnih motornih vozila,
- f) motocikla i sličnih vozila,
- g) priključnih vozila,
- h) motornih vozila inozemne registracije,
- i) vozila na popravku u automehaničarskim i autoremontnim radionicama i radionicama za pranje i podmazivanje vozila,
- j) radnih vozila i
- k) tračnih vozila.

II OPĆE ODREDBE O PREMIJI

1. Premija osiguranja

1. Premija osiguranja koju plaća osiguranik sadrži jedinstvenu premiju i režijski dodatak.
 - 1.1. Jedinstvena funkcionalna premija stasoj se od tehničke premije i dijela za preventivu.
 - 1.1.1. Tehnička premija je dio premije namjenjen ispunjavanju obaveza iz osiguranja.
 - 1.1.2. Dio premije za preventivu služi za poduzimanje mjera radi otklanjanja i smanjenja nepovoljnog djelovanja uzroka koji mogu izazvati štete.
 - 1.2. Režijski dodatak je dio premije za obavljanje djelatnosti osiguranja koji svako društvo dodaje u postotku na jedinstvenu funkcionalnu premiju i on iznosi 17%.
2. U ovom Premijskom sistemu utvrđuje se temeljna jedinstvena funkcionalna premija, po zonama rizika i jedinstvena funkcionalna premija po premijskim grupama (vrstama vozila), za osnovni premijski stepen (premija bez bonusa i malusa) izražena u DEM. Jedinstvenu funkcionalnu premiju iz ovog Premijskog sistema obavezno primjenjuju sva društva.
3. Na osnovu jedinstvene funkcionalne premije svako društvo izrađuje svoje tabele ukupne premije po grupama premije i stepenima bonusa i malusa izražene u DEM.
4. Preračunavanje premije u KM obavlja se prema srednjem kursu Centralne banke BiH, na dan ugovaranja osiguranja i tako preračunata premija u KM upisuje se na policu osiguranja.

2. Temelji za utvrđivanje premije osiguranja

(1) Premija se utvrđuje s obzirom na:

- a) vrstu i namjenu vozila;
- b) tehničke karakteristike vozila (snagu motora, nosivost, radnu zapreminu motora, broj registriranih mjesta u vozilu, broj zaposlenih osoba u radionici);
- c) promjenu cijena;
- d) jedinicu za zoniranje u kojoj je vozilo registrirano (zonu rizika), odnosno u kojoj je sjedište, boravište ili prebivalište osiguranika, ako se vozilo ne registrira;
- e) oblik osiguranja;
- f) visinu pokrića;
- g) opseg pokrića;
- h) broj prijavljenih šteta odnosno tehnički rezultat;
- i) trajanje osiguranja;
- j) druge osnove kako je naznačeno u Premijskom sistemu.

(2) Polica mora sadržavati sve podatke koji utiču na visinu premije.

3. Vrijeme za koje se računa premija osiguranja

- (1) Premija, doplaci i popusti iz ovog Premijskog sistema određeni su za jednogodišnje razdoblje, ako nije drugačije ugovoreno.
- (2) Ako se ugovori da osiguranje traje kraće od godinu dana tada premija osiguranja iznosi:

do 3 dana	5%	od godišnje premije
do 7 dana	9%	od godišnje premije
do 17 dana	14%	od godišnje premije
do mjesec dana	20%	od godišnje premije
do 2 mjeseca	30%	od godišnje premije
do 3 mjeseca	40%	od godišnje premije
do 4 mjeseca	50%	od godišnje premije
do 5 mjeseci	60%	od godišnje premije
do 6 mjeseci	70%	od godišnje premije
do 7 mjeseci	80%	od godišnje premije
do 8 mjeseci	90%	od godišnje premije
preko 8 mjeseci		puna godišnja premija

- (3) Stav (2) vrijedi i za proširenje osiguravajućeg pokrivača ako se premija obračunava za razdoblje kraće od jedne godine.
- (4) Popust na gotovinska plaćanja premije odjednom kao i plaćanja premije u ratama ne može se odobriti bez posebne Odluke Upravnog odbora Biroa osiguranja Bosne i Hercegovine.
- (5) Premija se ne može obračunati za trajanje duže od jedne godine, osim u slučaju predviđenom u glavi IX tačka 2. stav (6).

4. Način plaćanja premije osiguranja

Popust na gotovinska plaćanja premije odjednom kao i plaćanja premije u ratama ne može odobriti bez posebne odluke Upravnog odbora Biroa osiguranja Bosne i Hercegovine.

5. Vozila sa posebnim registracijskim oznakama

Vozila sa posebnim registracijskim oznakama kao:

- vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija stranih država, predstavništava međunarodnih organizacija, stranih trgovačkih, kulturnih i drugih predstavništava, stranih dopisništava;
- vozila oružanih snaga;
- vozila Ministarstva unutrašnjih poslova i druge posebne registracije u zemlji, tretiraju se kao domaća vozila čiju zonu rizika određuje boravište, prebivalište, mjesto registracije ustanove i sl.

III UTVRĐIVANJE PREMIJE OVISNO O ŠTETNOM DOGAĐAJU

1. Odredbe o premijskim stepenima

- (1) Odredbe ove glave odnose se na osiguranja od automobilske odgovornosti vlasnika vozila iz glave X, osim na osiguranja od automobilske odgovornosti vlasnika vozila inozemne registracije po premijskoj grupi 8, na osiguranja od automobilske odgovornosti automehaničarskih i autoremontnih radionica i radionica za pranje i podmazivanje vozila po premijskoj grupi 9, kao i na posebne oblike osiguranja.
- (2) Osiguranje od automobilske odgovornosti vlasnika vozila, prema odredbama ove glave, odnosi se na osiguranike koji sklapaju osiguranje za najviše 10 vozila.
- (3) Kada osiguranik prvi put sklopi osiguranje za neko vozilo tada plaća premiju osnovnog stepena -- 10. stepena. Premije za 10. stepen navedene su u tablicama premija određenih premijskih grupa, kao osnovne premije.
- (4) Osiguranik prelazi u novi premijski stepen u ovisnosti o tome da li je u mjerodavnom razdoblju promatranja (u daljem tekstu MRP) imao prijavljene štete.

- (5) MRP u smislu ovog Premijskog sistema je predhodna kalendarska godina, a primjenjuje se na osiguranja koja počinju od 01.04. tekuće kalendarske godine do 31.03. slijedeće kalendarske godine.
- (6) Prijavljena šteta u smislu ovog Premijskog sistema je šteta za koju je osiguravač isplatio odštetu ili je u postupku likvidacije. Sve štete iz jednog štetnog događaja po jednom osiguranju predstavljaju jednu prijavljenu štetu.
- (7) Ako je vozilo bez prekida osigurano najmanje godinu dana, i ako u MRP nije bila prijavljena šteta, osiguraniku se za slijedeću godinu osiguranja odobrava jedan premijski stepen niže. Najpovoljniji premijski stepen je 1.
- (8) Za svaku štetu prijavljenu u MRP osiguranik se za slijedeću godinu osiguranja pomiče za tri premijska stepena više. Najnepovoljniji premijski stepen je 18.
- (9) Bonus -- Malus računa se u postotcima od premije osnovnog stepena. Premijski stepen i premija u postotcima od premije osnovnog stepena 10 (100% premije u tablicama premijskih grupa) su sljedeći:

STEPENI BONUSA		STEPENI MALUSA	
stepen	% od premije osnovnog stepena	stepen	% na premije osnovnog stepena
1.	50	11.	15
2.	45	12.	30
3.	40	13.	50
4.	35	14.	70
5.	30	15.	90
6.	25	16.	110
7.	20	17.	130
8.	15	18.	150
9.	10		
10.	0		

- (10) Ako je osiguranik sklopio osiguranje s trajanjem kraćim od godinu dana ovo se osiguranje ne uzima u slijedećoj godini osiguranja kao temelj za smanjenje premijskog stepena bez obzira na to što u MRP nije imao prijavljene štete, dok se u slučaju prijavljene štete uzima kao temelj za povećanje premijskog stepena.
- (11) Smatra se da šteta nije prijavljena ako je do dana sklapanja novog osiguranja (produženja osiguranja) u potpunosti regresirana.
- (12) Osiguravač gubi pravo na zaračunavanje premije višeg premijskog stepena ako to pravo nije iskoristio u roku od tri godine nakon prijave štete na temelju koje je to pravo stekao.
- (13) Pri Birou osiguranja formira se Knjiga štetnika za sva društva, članove Biroa osiguranja. Društva za osiguranja, članovi Biroa su dužni dostaviti podatke na disketi po obrascu za Knjigu štetnika, do 31. januara za prošlu godinu. Biro osiguranja Bosne i Hercegovine će na osnovu dostavljenih podataka, formirati jedinstvenu Knjigu štetnika za sva društva na nivou Biroa i dostaviti društvima za osiguranje - članovima Biroa osiguranja.

2. Prekid osiguranja

- (1) Pod prekidom osiguranja u smislu ovog Premijskog sistema smatra se:
- istek ugovora o osiguranju bez produžetka ugovora;
 - otkaz ugovora o osiguranju;
 - istek razdoblja osiguranja za koje je plaćena premija u smislu Uslova za osiguranje od automobilske odgovornosti što rezultira prekidom osiguravajuće zaštite;
 - uništenje osiguranog vozila, i sl.
- Pod prekidom osiguranja ne smatra se:
- razdoblje u kome je vozilo bilo mobilizirano ili rekvirirano,
 - razdoblje u kome vozilo nije bilo osigurano, ni korišteno zbog ratnih dejstava, tj. u periodu od 20.06.1992. godine do 28.12.1995. godine.

- (2) Ako je do prekida osiguranja došlo prije isteka godine osiguranja, a u MRP nije bilo prijavljenih šteta, te šteta nije prijavljena ni u drugim MRP unutar prekida osiguranja, osiguranik prilikom obnove ugovora o osiguranju ima pravo na isti premijski stepen za isto vozilo ili za vozilo koje je promijenio unutar iste premijske grupe, ako prekid nije trajao duže od tri godine. Ako je do prekida osiguranja došlo po isteku godine osiguranja, a u MRP nije bila prijavljena šteta, te šteta nije prijavljena ni u drugom MRP unutar prekida osiguranja, osiguranik prilikom obnove ugovora o osiguranju ima pravo na jedan premijski stepen niže za isto vozilo ili za vozilo koje je promijenio unutar iste premijske grupe, ako prekid nije trajao duže od tri godine. U svim ostalim slučajevima nakon prekida osiguranja premija se obračunava u smislu odgovarajućih odredaba tačke 1. kao da prekida nije bilo.

3. Promjena vozila

U slučaju otuđenja osiguranog vozila, premijski stepen se ne prenosi na novog vlasnika vozila. Ako osiguranik nakon uništenja, prodaje i sl., ranije osiguranog vozila, osigura drugo vozilo, uzima se u obzir premijski stepen u smislu tačke 2. stav (2) ove glave i kod osiguranja ovog drugog vozila, ako je to vozilo iz iste premijske grupe.

Određeni premijski stepen (Bonus) po ovom osnovu jedan osiguranik može koristiti najviše dva puta u toku jedne kalendarske godine.

Postotak premijskog stepena obračunava se od premije osnovnog stepena za to vozilo.

4. Promjena osiguravača

Osiguraniku se priznaje premijski stepen na osnovu potvrde predhodnog osiguravača o premijskom stepenu te štetama u odgovarajućem MRP ili proteklim godinama osiguranja.

IV UTVRĐIVANJE PREMIJE OVISNO O ODNOSU ISPLAĆENIH ŠTETA I NAPLAĆENE TEHNIČKE PREMIJE

- (1) Ugovaračima svih osiguranja od automobilske odgovornosti koji imaju više od 10 vozila, osim za vozila inozemne registracije po premijskoj grupi 8, te za osiguranja automobilske odgovornosti automehaničarskih i autoremontnih radionica i radionica za pranje i podmazivanje vozila, premija osiguranja se utvrđuje ovisno o aritmetičkoj sredini odnosa isplaćenih šteta i naplaćene tehničke premije u protekle tri kalendarske godine.
Ovaj odnos računa se za svaku godinu pojedinačno, zbroji i podjeli s brojem godina za koje se utvrđuje tehnički rezultat (tri). Bonus odnosno malus obračunava se za sva vozila kojima osiguranje počinje od 01.04. tekuće godine do 31.03. slijedeće godine.
- (2) Ugovaraču osiguranja iz stava (1), kod kojeg je odnos isplaćenih šteta prema naplaćenju tehničkoj premiji u protekle tri kalendarske godine iznosio manje od 80%, računa se bonus na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja u postotku koji je jednak četvrtini razlike između 80% i postotka ostvarenog odnosa.
Ugovaraču osiguranja koji u protekle tri kalendarske godine nije imao isplaćenih šteta, priznaje se bonus na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja u visini od 25%.
- (3) Ugovaraču osiguranja iz stava (1), kod kojeg je odnos isplaćenih šteta prema naplaćenju tehničkoj premiji u protekle tri kalendarske godine iznosio više od 110%, računa se malus na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja u postotku koji je jednak četvrtini razlike između postotka ostvarenog odnosa i 110%, s tim da ovaj doplatak može iznositi najviše 50%.
- (4) Bonus, odnosno malus po ovim osnovama obračunava se i na vozila koja osiguranik nabavi u razdoblju od 01.04. tekuće godine do 31.03. slijedeće godine.
- (5) U slučaju prekida osiguranja te ponovnog sklapanja ugovora o osiguranju, ugovaraču osiguranja s više od 10 vozila obračunava se bonus, odnosno malus u smislu ovih odredaba na temelju rezultata posljednje tri kalendarske godine trajanja osiguranja. Ako je prekid trajao duže od dvije godine obračunava se osnovna premija.

- (6) Kad osiguravač ne raspolaže s podacima o štetama i premijama za najmanje tri predhodne kalendarske godine, jer ugovarač osiguranja predhodno nije bio osiguran u dovoljno dugom razdoblju, tada za utvrđivanje bonusa i malusa koristi raspoložive podatke za dvije, odnosno jednu kalendarsku godinu. U tom slučaju ne vrijedi druga alineja stava (2) ove glave.
- (7) Odredbe iz glave III. koje se odnose na utvrđivanje premije ovisno o štetnom događaju ne primjenjuju se na ugovarače s više od 10 vozila, osim odredbe o promjeni osiguravača u tački 4. iste glave.
- (8) Iznos isplaćenih šteta koji se stavlja u odnos prema naplaćenju tehničkoj premiji, potrebno je prije izračunavanja ovog odnosa, umanjiti za iznos naplaćenih regresa po bilo kojoj osnovi.
- (9) Odredbe iz ove glave o utvrđivanju premije ovisno o tehničkom rezultatu primjenjuje se samo na ugovarače osiguranja koji su 31.12. protekle kalendarske godine imali osigurano više od 10 vozila. U svim ostalim slučajevima primjenjuju se odredbe iz glave III.

V UTICAJ PROMJENE BROJA VOZILA NA UTVRĐIVANJE PREMIJE

- (1) Osiguranicima kojima je premija obračunavana prema tehničkom rezultatu, a prelaze na utvrđivanje premije ovisno o štetnom događaju, dodjeljuje se premijski stepen koji ima najbliži povoljni postotak u odnosu na postotak utvrđen po tehničkom rezultatu. Dodijeljeni premijski stepen vrijedi za sva vozila jednog osiguranika, kao temelj za utvrđivanje premije ovisno o prijavljenim štetama u posljednjem MRP za svako pojedino vozilo.
- (2) Osiguranicima kojima je premija obračunavana ovisno o štetnom događaju, a prelaze na utvrđivanje premije po tehničkom rezultatu premija se utvrđuje s pripadajućim bonusom ili malusom u skladu s glavom IV.

VI OPSEG POKRIĆA

1. Zadržavanje vozila u inozemstvu

- (1) Za proširenje osiguravajućeg pokrića na vozila koja se za vrijeme trajanja osiguranja zadržavaju u zemljama koje nisu članice sistema "zelene" karte, računa se doplatak na premiju osiguranja u visini od 25%, osim u slučaju osiguranja iz stava (4) ove tačke. Doplatak se plaća na godišnju premiju za to vozilo, bez obzira na broj putovanja i vrijeme zadržavanja u inozemstvu.
- (2) Za jedno putovanje u zemlje koje nisu članice sistema "zelene" karte doplatak iznosi 75% a obračunava se prema broju dana zadržavanja, primjenom tablice za osiguranje s trajanjem kraćim od godinu dana.
- (3) Ova proširenja nije moguće sklopiti bez godišnjeg osiguranja od automobilske odgovornosti.
- (4) Premija za osiguranje vozila koja koriste domaća preduzeća prilikom izvođenja građevinskih, montažnih, istraživačkih i sličnih radova u inozemstvu, određuje se na osnovu premije osiguranja zone rizika s najvećom temeljnom premijom i doplatak za uvećani rizik.

Doplaci za uvećani rizik za osnovni opseg osiguravajućeg pokrića za pojedine zemlje, odnosno regije, iznose:

Zemlje odnosno regije	Doplatak na osnovni stepen za povećani rizik
Evropa	25%
Bliski istok	75%
Srednji Istok	75%
Daleki istok	75%
Daleki Istok i Indonezija	75%
Sjeverna Afrika	75%
Srednja Afrika	75%
Južna Afrika	75%
Ostale zemlje odnosno regije	Utvrđuje direkcija društva

Navedeni doplaci za povećani rizik su fiksni i obavezni za sva osiguranja ove vrste.

2. Sudjelovanje u trkama

- (1) Za proširenje opsega pokrića zbog sudjelovanja registrovanih vozila u utrkama i vježbama, priredbama brzinskih vožnji na autodromima i ostalim za te namjene određenim mjestima, plaćaju se slijedeći doplaci na premiju za osnovno godišnje osiguranje:
 - a) 20% za sudjelovanje vozila u jednoj utrci,
 - b) 100% doplatka, bez obzira na broj utrka tokom trajanja osiguranja.
- (2) Premija za sudjelovanje u utrkama može se sklopiti samo uz osnovno osiguranje. Premija osiguranja za osnovno osiguranje mora biti godišnja premija, pa i onda kada se osiguranje sklapa s trajanjem kraćim od jedne godine.
- (3) Premija osiguranja za osiguranje neregistriranih vozila, odnosno vozila koja su namijenjena isključivo za utrke, za sudjelovanje u utrkama i vježbama za takve priredbe, brzinskim voznjama na autodromima i ostalim za te namjene određenim mjestima, određuje se po premiji osiguranja zone rizika s najvišom temeljnom premijom ovisno o vrsti vozila koje se osigurava. Premija osiguranja je godišnja premija po odgovarajućoj tablici premija u visini:
 - a) 70% za sudjelovanje vozila u jednoj utrci;
 - b) 150% za vozila koja se osiguravaju za sudjelovanje u svim utrkama tokom jedne godine osiguranja.
- (4) Pod pojmom utrke podrazumijeva se aktivno sudjelovanje na priredbama na kojima se postiže najveća ili najveća prosječna brzina i sudjelovanje na vježbama za takve priredbe. Vježbe za određenu utрку zajedno s utrkom smatraju se cjelinom i plaća se samo jedan doplatka.

3. Motoskijering

Za upotrebu vozila za motoskijering tokom jedne sezone plaća se doplatka u visini 25% na godišnju premiju osiguranja. Ovo osiguranje vrijedi samo uz temeljno godišnje osiguranje.

VII VISINA POKRIĆA

- (1) Premije utvrđene u postotcima od temeljne premije u svim premijskim grupama kao i za posebne oblike pokrića vrijede za minimalne sume pokrića, određene odlukom nadležnog organa vlasti po jednom osiguranom slučaju.
- (2) Ugovarač osiguranja može sklopiti ugovor o osiguranju po jednom osiguranom slučaju:

za 50% višu sumu--uz premiju uvećanu za	25%
dvostruki iznos sume--uz premiju uvećanu za	50%
trostruki iznos sume--uz premiju uvećanu za	75%
četverostruki iznos sume--uz premiju uvećanu za	100%
osmostruki iznos sume--uz premiju uvećanu za	200%

VIII ODREDBE O ZONAMA RIZIKA

- (1) Jedinica za zoniranje je područje općine registracije motornih vozila u kojem se motorna vozila registriraju. Razvrstavanje jedinica za zoniranje u zone rizika obavlja se na temelju mjerodavnog tehničkog rezultata u osiguranju od automobilske odgovornosti svih vozila na određenom području. Mjerodavni tehnički rezultat je odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne tehničke premije.
- (2) Zone rizika obilježavaju se rednim brojem počevši od područja s najnižom premijom osiguranja koja se obilježava kao 1. zona.
- (3) Druga zona ima za 20% višu premiju osiguranja od 1. zone rizika, 3. zona za 20% višu premiju od 2. zone, itd. tj. svaka viša zona ima za 20% višu premiju od predhodne zone po rednom broju. Broj zona je neograničen.
- (4) Redovito razvrstavanje jedinica za zoniranje u zone rizika obavlja se 01.04. svake godine ovisno o mjerodavnom tehničkom rezultatu, i to:
 - a) ako je mjerodavni tehnički rezultat određene jedinice za zoniranje od 70% do 110%, ta se jedinica za zoniranje zadržava u onoj zoni rizika u kojoj je bila razvrstana do sada;
 - b) ako je mjerodavni tehnički rezultat određene jedinice za zoniranje ispod 70%, ta se jedinica za zoniranje razvrstava u jednu zonu niže;
 - c) ako je mjerodavni tehnički rezultat određene jedinice za zoniranje iznad 110%, ta se jedinica razvrstava u jednu zonu više.

- (5) Mjerodavni tehnički rezultat pojedine jedinice za zoniranje utvrđuje se na osnovu premija i šteta svih osiguravajućih društava koja imaju organizacione jedinice na tom području. Zone rizika jedinice za zoniranje na kojoj nemaju sjedište poslovne jedinice utvrđuje Upravni odbor Biroa osiguranja BiH.
- (6) Sastavni dio ovog premijskog sistema je važeća Odluka o utvrđenim zonama rizika.

IX OSTALE ODREDBE

1. Računanje doplataka i popusta

- (1) Svi doplaci i popusti predviđeni ovim Premijskim sistemom računaju se na premiju osiguranja.
- (2) Ako je za osiguranje određenog vozila predviđen samo jedan doplatok ili popust, tada se on računa na premiju osiguranja navedenu u odgovarajućoj tablici premijskih stopa odgovarajuće premijske grupe.
- (3) Ako je za osiguranje određenog vozila predviđeno više doplataka ili popusta, tada se prvi doplatok ili popust računa na način iskazan u predhodnom stavu, a slijedeći doplaci ili popusti računaju se lančano, tj. na premiju osiguranja uvećanu ili umanjenu za predhodni doplatok ili popust.
- (4) U polici se moraju navesti osnovna premija i svi ugovoreni doplaci i popusti.
- (5) Ukupni popusti (umanjenja) premije po osnovu bonusa i svih drugih popusta predviđenih Premijskim sistemom mogu iznositi najviše do 50% od osnovne premije.
Minimalna premija za naplatu mora iznositi najmanje 50% od osnovne premije.

2. Ostale odredbe o primjeni Premijskog sistema

- (1) Premije osiguranja iskazane u ovom Premijskom sistemu odnose se na obavezno i na dobrovoljno osiguranje od automobilske odgovornosti.
- (2) Osiguranjem od odgovornosti iz upotrebe motornog vozila obuhvaćeni su bez doplatka i priključni uređaji kada ih motorno vozilo vuče, potiskuje ili nosi.
- (3) Za utvrđivanje temeljnih podataka o vozilu (vrsta, marka, tip, izvedba, namjena, snaga, radni obim motora, broj mjesta, nosivost i sl.) mjerodavna je saobraćajna dozvola, odnosno potvrda o registraciji. Ako za vozilo koje se osigurava nije još izdata ili nije propisana saobraćajna dozvola, odnosno potvrda o registriranju, tada su mjerodavni podaci proizvođača vozila ili drugi mjerodavni dokazi.
- (4) Ako saobraćajna dozvola ili drugi dokumenti dopuštaju višestruku mogućnost korištenja vozila što rezultira različitim premijama osiguranja, primjenjuje se najviša premija.
- (5) Prilikom sklapanja ili obnove ugovora o osiguranju (izdavanja police), primjenjuje se Premijski sistem koji je u primjeni na dan obračuna premije.
- (6) U slučaju kada osiguranik, koji ima sklopljeno dugoročno osiguranje, ne plati godišnju premiju u roku od 30 dana od isteka razdoblja do kojeg je plaćena premija, nego to učini naknadno unutar jedne godine, premija za tekuće razdoblje obračunava se unaprijed i unatrag na temelju Premijskog sistema koji vrijedi na dan obračuna i to od datuma isteka predhodnog razdoblja za koje je plaćena premija (kontinuitet). Ako se u roku od godinu dana po isteku osiguranja dogodi osigurani slučaj, osiguranik je dužan platiti cijelu godišnju premiju, s tim, da ovo osiguranje vrijedi godinu dana i to od dana isteka predhodnog osiguranja.
- (7) Za vozila koja se tokom jednogodišnjeg trajanja osiguranja, zbog svoje namjene upotrebljavaju samo kraće vrijeme (npr. kombajni, vozila za čišćenje snijega, motorne sanjke i sl.), godišnja premija iz ovog Premijskog sistema nedjeljiva je, tj. ne može se ugovoriti osiguranje s premijom manjom od jednogodišnje.
- (8) Ako se vozilo odjavi kod nadležnog organa, te se vozilo stavi izvan prometa (mirovanje vozila), osiguranje se prekida i vraća neiskorišteni dio premije (pro rata temporis). Neiskorišteni dio premije vratit će se osiguraniku u slučaju kada na osnovi tog osiguranja nije bila isplaćena šteta, odnosno ako nije bilo postavljen odštetni zahtjev na osnovi kojeg bi kasnije trebalo isplatiti štetu.
- (9) U slučaju promjene namjene vozila tokom trajanja osiguranja obračunava se razlika između premije za novu namjenu vozila i ranije obračunate premije (pro rata temporis)).
- (10) U slučaju promjene Premijskog sistema ili pojedinih njegovih odredaba, primjenjuje se onaj Premijski sistem koji važi na dan obračuna premije.

3. Slučajevi koji nisu predviđeni Premijskim sistemom

Za slučajeve koji nisu predviđeni ovim Premijskim sistemom, način i uslove osiguranja, u duhu Uslova za osiguranje od autoodgovornosti, donosi Upravni odbor Biroa osiguranja BiH.

4. Objašnjenje nekih pojmova iz premijskog sistema

(1) U smislu ovog Premijskog sistema smatra se:

- (a) osobnim automobilom--motorno vozilo za prijevoz osoba koje, osim sjedala za vozača, ima najviše 8 sjedala;
- (b) teretnim vozilom--motorno vozilo namijenjeno za prijevoz stvari;
- (c) taksi vozilom--osobno ili teretno vozilo koje je registrirano za javni prijevoz i ima oznaku "TAXI";
- (d) autobusom--motorno vozilo namijenjeno za prijevoz osoba koje, osim sjedala za vozača, ima više od 8 sjedala;
- (e) autobusom hotela--autobus koji se koristi isključivo za prijevoz hotelskih gostiju i njihove prtljage od/do željezničke ili autobusne stanice, aerodroma, luke i izletišta;
- (f) autobusom preduzeća i druge organizacije--autobus koji služi isključivo za prijevoz članova preduzeća, društvene ili sportske organizacije; ovdje spadaju školski i policijski autobusi i autobusi koji služe za prijevoz bolesnika, bez ležaja;
- (g) trolejbusom--motorno vozilo namijenjeno za prijevoz putnika koje, osim sjedala za vozača, ima više od 8 sjedala i koje je radi napajanja motora električnom energijom vezano za električni vodič;
- (h) traktorom--motorno vozilo konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi izmjenjiva oruđa, odnosno da služi za pogon takvih oruđa ili za vuču priključnih vozila;
- (i) motorkotačem--motorno vozilo s dva kotača, s bočnom prikolicom ili bez nje, te motorno vozilo na tri kotača ako njegova masa ne prelazi 400 kg;
- (j) biciklom s motorom--vozilo na motorni pogon s dva ili tri kotača, čiji radni obim nije veći od 50 ccm i koje na ravnoj cesti ne može razviti brzinu veću od 50 km na sat;
- (k) prikolicom--priključno vozilo namijenjeno da ga vuče vozilo na motorni pogon (prikolica sa sedlastim tegljačem ne čini cjelinu);
- (l) poluprikolica--priključno vozilo bez prednje osovine konstruisano tako da se svojim prednjim dijelom oslanja na vučno motorno vozilo.

X PREMIJSKE GRUPE**1. Temeljne premije premijskog sistema**

- (1) Početna osnovica za obračun jedinstvene funkcionalne premije automobilske odgovornosti u ovom Premijskom sistemu na dan početka primjene ovog Premijskog sistema je 15.731 DEM.
- (2) Temeljna funkcionalna premija za zone rizika na dan početka primjene ovog Premijskog sistema iznosi u postotku od početne osnovice za:

Zona rizika	Procenat od početne osnovice
1. zonu rizika	1,03 %
2. zonu rizika	1,24 %
3. zonu rizika	1,49 %
4. zonu rizika	1,79 %
5. zonu rizika	2,15 %
6. zonu rizika	2,58 %
7. zonu rizika	3,10 %
8. zonu rizika	3,72 %
9. zonu rizika	4,46 %
10. zonu rizika	5,35 %

Temeljna premija za zonu rizika predstavlja ujedno osnovni premijski stepen za osobno vozilo preko 33 KW do 44 KW u toj zoni rizika.

- (3) Promjene početne osnovice za obračun premije donosi Upravni odbor Biroa osiguranja BiH, na prijedlog Komisije za motorna vozila Biroa osiguranja BiH.

2. Razvrstavanje vozila po premijskim grupama

- (1) Sva vozila koja se mogu osigurati po ovom Premijskom sistemu, s iznimkom posebnih oblika osiguranja, razvrstana su u slijedeće premijske grupe:
1. Osobni automobili
 2. Teretna vozila
 3. Autobusi
 4. Vučna vozila
 5. Specijalna motorna vozila
 6. Motorkotači
 7. Priključna vozila
 8. Motorna vozila inostrane registracije
 9. Vozila na popravku u automehaničarskim i autoremontnim radionicima i radionicama za pranje i podmazivanje vozila
 10. Radna vozila
 11. Tračna vozila
- (2) Tačnija specifikacija vozila po vrsti, namjeni i sl., koja se mogu osigurati po pojedinim premijskim grupama, navedena je u okviru samih premijskih grupa.
- (3) Premijske stope u premijskim grupama, ako nije izričito drugačije navedeno, odnose se na jednogodišnje osiguranje.
- (4) Doplaci, popusti i napomene navedeni u premijskim grupama odnose se na sve zone rizika.

3. Određivanje premije po premijskim grupama

PREMIJSKA GRUPA 1 -- OSOBNI AUTOMOBILI

Jedinstvena funkcionalna premija računa se u postotku od temeljne funkcionalne premije i iznosi za vozilo snage motora:

Snaga motora	%
do 22 KW	58.10
preko 22 KW - 33 KW	82.90
preko 33 KW - 44 KW	100.00
preko 44 KW - 55 KW	116.30
preko 55 KW - 66 KW	132.60
preko 66 KW - 84 KW	146.00
preko 84 KW - 110 KW	174.70
preko 110 KW	209.90

A. DOPLACI

1. 40% doplatka za "TAXI" vozila;
2. 125% doplatka za osiguranje "Rent a car" vozila;
3. 10% doplatka za osobna i kombi vozila koja imaju više od 5 mjesta osim mjesta vozača;
4. 10% doplatka za osobna i kombi vozila namjenjena prijevozu tereta.

B. POPUSTI

1. Osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje 80% ili više imaju pravo na popust u visini od 15% od ukupne premije osiguranja automobilske odgovornosti. Tjelesno oštećenje dokazuje se originalnom potvrdom Penzionog fonda.
2. Osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje 80% i više na donjim ekstremitetima ili zbog potpunog gubitka vida imaju pravo na popust od 20%, s time da ovaj popust isključuje popust pod tačkom 1. Tjelesno oštećenje dokazuje se originalnom potvrdom Penzionog fonda ili nadležne invalidske komisije o oslobađanju plaćanja poreza.

C. NAPOMENA

- 1) Vozila s tri i četiri kotača koja se registriraju kao motorkotači (npr. BMW-Isetta, Go-cart i sl.) osiguravaju se kao motorkotači po premijskoj grupi 6.

PREMIJSKA GRUPA 2 -- TERETNA VOZILA

Kamioni, dostavna vozila, kiperi, damperi, autohladnjače sa i bez uređaja za hlađenje, autocisterne sa i bez uređaja za utovar i istovar, silosi za prijevoz cementa, vozila za prijevoz namještaja, autokari i elektrokari, vozila za prijevoz sladoleda, vozila za prijevoz osobnih automobila od proizvođača do skladišta.

Jedinstvena funkcionalna premija se računa od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za vozila nosivosti:

Tablica 1. Teretna vozila

Nosivost	%
do 0.5t	122.90
preko 0.5t - 1t	129.60
preko 1t - 2t	174.80
preko 2t - 3t	201.90
preko 3t - 5t	255.20
preko 5t - 7t	333.00
preko 7t - 10t	481.50
preko 10t - 15t	631.10
preko 15t	817.90

Tablica 2. Autokari i elektrokari koji se kreću u krugu preduzeća, osim za one koji se kreću aerodromima

Nosivost	%
do 0.5t	61.10
preko 0.5t - 1t	65.80
preko 1t - 2t	99.40
preko 2t - 3t	113.70
preko 3t	130.00

A. DOPLACI

- 1) 15% doplatka za osiguranje teretnih vozila koja povremeno ili stalno služe za prijevoz eksplozivnih i lako zapaljivih tvari ili tvari koje mogu zagaditi okolinu, smještenih u posebnim posudama (kontejnerima) na teretnom sanduku;
- 2) 125% doplatka za osiguranje vozila koja se iznajmljuju bez vozača.

B. POPUSTI

- 1) 10% popusta za osiguranje teretnih vozila za prijevoz sladoleda s uređajem za hlađenje.

C. NAPOMENA

- 1) Vatrogasne cisterne osiguravaju se kao vatrogasna vozila (premijska grupa 5, odnosno 10).

PREMIJSKA GRUPA 3 -- AUTOBUSI

Autobusi, trolejbusi, autobusne i trolejbusne prikolice.

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za vozila prema namjeni i vrsti:

Tablica 1. Autobusi namijenjeni međugradskom prometu i autobusi turističkih preduzeća

	%
a) AUTOBUSI	
-- fiksna premija	408.10
-- premija za svako registrirano mjesto	4.20
b) AUTOBUSNE PRIKOLICE	
-- fiksna premija	187.70
-- premija za svako registrirano mjesto	2.90

Tablica 2. Autobusi i trolejbusi namijenjeni gradskom i prigradskom javnom prometu

	%
a) AUTOBUSI I TROLEJBUSI	
-- fiksna premija	285.70
-- premija za svako registrirano mjesto	2.90
b) AUTOBUSNE I TROLEJBUSNE PRIKOLICE	
-- fiksna premija	131.40
-- premija za svako registrirano mjesto	2.00

Tablica 3. Autobusi organizacija, koji nisu namijenjeni javnom prometu, osim autobusi turističkih organizacija

	%
a) AUTOBUSI	
-- fiksna premija	224.50
-- premija za svako registrirano mjesto	2.30
b) AUTOBUSNE PRIKOLICE	
-- fiksna premija	103.20
-- premija za svako registrirano mjesto	1.60

C. NAPOMENE

- 1) Pod registriranim mjestima podrazumjevaju se sjedala i registrirana mjesta za stajanje, ali ne i sjedalo za vozača;
- 2) Zglobni autobus predstavlja cjelinu;
- 3) Kao vozilo namjenjeno javnom putničkom gradskom i prigradskom prometu smatra se vozilo, koje je konstrukcijski predviđeno za takav promet s registriranim mjestima za stajanje i označeno prometnim znakom ograničenja brzine.

PREMIJSKA GRUPA 4 -- VUČNA VOZILA

Ratarski i cestovni traktori, motokultivatori, vozila "unimog", traktori gusjeničari, autokari bez teretnog sanduka, elektrotegljači, sedlasti tegljači.

Jedinstvena funkcionalna premija računa se u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za vozila snage motora:

Tablica 1. Vučna vozila

Snaga motora	%
do 18 KW	16.50
preko 18 KW - 25 KW	21.80
preko 25 KW - 33 KW	25.00
preko 33 KW - 44 KW	29.80
preko 44 KW - 73 KW	40.60
preko 73 KW -110KW	58.20
preko 110KW-147KW	77.90
preko 147 KW	97.40

Tablica 2. Sedlasti tegljači

Snaga motora	%
do 18 KW	114.20
preko 18 KW - 25 KW	163.60
preko 25 KW - 33 KW	187.50
preko 33 KW - 44 KW	229.40
preko 44 KW - 73 KW	320.50
preko 73 KW -110KW	470.00
preko 110KW-147KW	637.30
preko 147 KW	804.20

A. DOPLATAK

1) 15% doplatka za osiguranje vučnih vozila koja povremeno ili stalno služe za prijevoz eksplozivnih i lako zapaljivih tvari ili tvari koje mogu zagaditi okolicu, smještenih u posebnim posudama (kontejnerima).

C. NAPOMENA

1) Ako se sedlasti tegljač koristi i za prijevoz tereta i za autobusnu djelatnost primjenjuje se premija koja je viša.

PREMIJSKA GRUPA 5 -- SPECIJALNA MOTORNA VOZILA

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za pojedine podgrupe vozila:

	%
1. Pogrebni automobili koji se koriste isključivo za pogrebne povorke	55.00
2. Pogrebni automobili (kombi, furgon i sl.) koji se koriste za sve vrste prijevoza mrtvaca	111.20
3. Sanitetska vozila svih vrsta s ležajem	101.60
4. Policijska vozila posebne namjene i konstrukcije	98.20
5. Vozila za odnošenje smeća i fekalija bez uređaja za utovar i istovar	113.40
6. Autobusi koji se koriste za stanovanje (cirkusi, građ. preduzeća, učionice, dječije jaslice i sl.)	120.30
7. Vozila za kampovanje	115.10
8. Bibliobusi, pokretni šalteri te vozila za prijevoz novca	115.50
9. Vozila konstruisana za zabavne parkove s ugrađenim uređajima	126.40
10. Vozila konstrukcijski namijenjena za prijevoz košnica	80.30
11. Vatrogasna vozila bez radnog uređaja	77.70
12. Motorne sanjke	48.30

C. NAPOMENE

- 1) Sanitetska vozila bez ležaja koja služe za prijevoz bolesnika osiguravaju se kao osobni automobili, odnosno kao autobusi;
- 2) Patrolna policijska vozila osiguravaju se kao osobni automobili, odnosno kao motorkotači;
- 3) Osiguranjem od automobilske odgovornosti nije obuhvaćena odgovornost iz upotrebe uređaja za zabavne parkove. To je potrebno navesti u polici.

PREMIJSKA GRUPA 6 -- MOTORKOTAČI

Motorkotači, skuteri i mopedi sa i bez prikolice, teretne trokolice do i preko 50 ccm, bicikli s motorom, invalidska kolica s motorom.

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za vozila s radnim obimom motora:

Radni obim motora	%
do 50 ccm	8.30
preko 50 ccm - 100 ccm	16.00
preko 100 ccm - 175 ccm	21.10
preko 175 ccm - 250 ccm	27.30
preko 250 ccm - 500 ccm	47.80
preko 500 ccm - 750 ccm	92.10
preko 750 ccm	139.20

B. POPUSTI

- 1) Za osiguranje invalidskih kolica s motorom odobrava se 15% popusta od odgovarajuće premije osiguranja.
- 2) Vojni invalidi, civilni invalidi rata, civilni invalidi i invalidi rada imaju pravo na popust u osiguranju od automobilske odgovornosti u visini od 15% od premije osiguranja. Ovaj popust osiguranik može imati samo na jedno vozilo. Popust se može odobriti isključivo na temelju dokumentacije invalidske komisije Fonda penzionog i invalidskog osiguranja u BiH ili ovlaštene vojne invalidske komisije, o minimalno 80% tjelesnog oštećenja.

C. NAPOMENE

- 1) Premije iz ove premijske grupe vrijede i za motorkotače i skutere s prikolicom. Za ove prikolice ne računa se posebna premija.
- 2) Vozila s tri ili četiri kotača koja se registriraju kao motorkotači (npr. BMW-Isseta, Go-cart i sl.) osiguravaju se po ovoj premijskoj grupi.

PREMIJSKA GRUPA 7 - PRIKLJUČNA VOZILA

Prikolice i poluprikolice svih vrsta i specijalne prikolice, hladnjače sa i bez uređaja za hlađenje, cisterne sa i bez uređaja za utovar i istovar, silozi za prijevoz cementa, radne prikolice i poluprikolice, agregati, kompresori i sl., specijalne prikolice i poluprikolice za rad u poljoprivredi, prikolice za stanovanje i kamping prikolice, karavan prikolice i sl., prikolice koje na radilištima služe za stanovanje, prikolice za prijevoz dugačkih predmeta, prikolice za prijevoz čamaca, motorkotača i automobila i sl. Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za vozila nosivosti:

Nosivost	%
do 1t	3.20
preko 1t -- 3t	3.30
preko 3t -- 5t	3.40
preko 5t -- 10t	3.60
preko 10t -- 15t	4.00
preko 15t -- 20t	4.40
preko 20t	4.70

A. DOPLACI

- 1) 15% za osiguranje teretnih prikolica i poluprikolica koje povremeno ili stalno služe za prijevoz eksplozivnih i lako zapaljivih tvari i plinova smještenih u posebnim posudama (kontejnerima) na teretnom sanduku, kao i za osiguranje prikolica i poluprikolica - cisterni koje povremeno ili stalno služe za prijevoz ovih materijala.
- 2) 10% za osiguranje prikolica za prijevoz oštećenih i neispravnih osobnih automobila. Ove prikolice osiguravaju se prema njihovoj maksimalnoj nosivosti.

B. POPUSTI

- 1) 15% za osiguranje prikolica na radilištima koje služe za stanovanje, urede, smještaj alata i sl.
- 2) 20% za osiguranje prikolica Crvenog krsta-križa i sl. organizacija koje su namjenjene smještaju u slučaju elementarnih katastrofa (potresa, poplava i sl.)
- 3) 10% za osiguranje prikolica na dva kotača koje služe kao oslonac za prijevoz dugačkih predmeta, prikolica za prijevoz čamaca i motorkotača za utrke. Ove se prikolice osiguravaju prema njihovoj maksimalnoj nosivosti.

C. NAPOMENE

- 1) Kamping prikolice, prikolice--agregati, prikolice--kompresori i prikolice za razne namjene na gradilištima, osiguravaju se kao prikolice do 1 tone nosivosti.
- 2) Popusti pod 1) i 2) ne mogu se istovremeno odobriti. Može se odobriti samo jedan od ova dva popusta.

PREMIJSKA GRUPA 8 -- MOTORNA VOZILA INOZEMNE REGISTRACIJE

Premija je utvrđena u apsolutnim iznosima, a ne u postotku od temeljne premije. Ova je tablica premija jedinstvena za sve zone rizika.

Suma osiguranja po štetnom događaju određena je odlukom nadležnog organa vlasti.

(premija u DEM)

Premijska grupa i vrsta vozila	Premija osiguranja za trajanje u danima				
	do 17	do 30	do 90	do 180	do 365
1. Osobni automobil	58	79	184	347	610
2. Teretna vozila	236	320	736	1.385	2.426
3. Autobusi	411	559	1.308	2.467	4.311
4. Vučna vozila	17	23	55	106	181
5. Specijalna mot. vozila	46	63	147	277	485
6. Motorkotači, skuteri i sl.	17	23	55	106	181
7. Prikjučna vozila	5	7	18	30	60
8. Radna vozila	70	95	221	417	727
9. Tračna vozila	17	23	55	106	181

C. NAPOMENE

- 1) Ova se premijska grupa primjenjuje za osiguranje motornih vozila domaćih i inozemnih fizičkih i pravnih osoba koja su registrirana u inozemstvu.
- 2) Osiguranja po ovoj premijskoj grupi sklapaju se na osnovu važećih Uslova za osiguranje autoodgovornosti.
- 3) Premija osiguranja se obračunava i naplaćuje ili u devizama ili u KM u skladu sa deviznim propisima.
- 4) "Ova osiguranja ne vrijede u inozemstvu". Ovu klauzulu treba upisati u policu.
- 5) Međunarodna karta osiguranja ne može se izdati za osiguranja koja se sklapaju uz premije iz ove tablice.
- 6) Premija osiguranja za sedlaste tegljače po ovoj grupi premije, jednaka je premiji pod 2. Teretna vozila.
- 7) Od ukupne premije iz ove tablice izdvaja se za režiju 25%.

**PREMIJSKA GRUPA 9 -- VOZILA NA POPRAVKU U AUTOMEHANIČARSKIM I
AUTOREMONTNIM RADIONICAMA I RADIONICAMA ZA
PRANJE I PODMAZIVANJE VOZILA**

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za radionice prema broju zaposlenih radnika:

Broj zaposlenih radnika	%
do 7	3.60
od 8 - 15	4.70
od 16 - 40	7.00
od 40 - 100	13.40
za svakog daljnog radnika	0.20

C. NAPOMENA

- 1) Po ovoj premijskoj grupi osigurava se odgovornost za štete počinjene trećim osobama pri upotrebi tuđih vozila koja je automehaničarska, odnosno autoremontna radionica preuzela radi popravka i to kako za vrijeme pokusnih i primo-predajnih vožnji, tako i za vrijeme vožnji u krugu radionice. Isti obim pokriva vrijedi i za osiguranje vozila u radionicama za pranje i podmazivanje vozila.

PREMIJSKA GRUPA 10 -- RADNA VOZILA

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne jedinstvene premije osiguranja i iznosi za pojedine podgrupe vozila:

Podgrupa vozila	%
1. Vozila za servisnu službu sa raznim ugrađenim uređajima	92.60
2. Vozila za poljevanje i čišćenje ulica, za odnošenje smeća i fekalija s uređajem za utovar i istovar, za održavanje električnih instalacija, za čišćenje slivnika za vodu i sl	71.20
3. Vatrogasna vozila sa radnim uređajem	77.70
4. Vozila za dubinska bušenja istraživanja i ostale radove u rudarstvu i naftnoj industriji, vozila za geološka istraživanja, pronalaženje vode i ostala slična radna vozila	41.10
5. Kino vozila, vozila za fluorografisanje, vozila za snimanje, vozila radio stanice, reportažna RTV vozila, vozila pokretne ambulante, vozila pokretne radionice, vozila pokretne kuhinje i ostala radna vozila sa specijalnom nadgradnjom	66.80
6. a) Kombajni	33.60
b) Samohodne specijalne kosilice, parni motori, samohodni plugovi i ostali strojevi za rad u poljoprivredi	28.60
7. a) Bageri	28.20
b) Vozila konstrukcijski namijenjena posipanju cesta, vozila konstrukcijski namijenjena za uklanjanje snijega, drobilice, motorni i parni valjci i vozila za tabanje snijega	62.40
c) Vozila za čišćenje i glačanje leda na klizištima	36.60
d) Autodizalice, mješalice za beton, pumpe za pretransport betona, vozila s uređajem za odnošenje osobnih automobila "pauci", vozila za prijevoz oštećenih automobila, vozila s uređajem za odnošenje kontejnera s fekalijama i sl., auto-agregat, auto-bušilice, autovibratori, kopači, vozila za presađivanje drveća, strojevi za cementiranje bušotina, podizači, samoutovarne lopate, utovarni prebacivači, viličari, vozila za ispisivanje oznaka na kolniku, vozila za planiranje zemljišta, buldožeri, ostala radna motorna vozila u industriji, građevinarstvu i komunalnoj djelatnosti	75.70
8. Samohodne motorne pile	27.50

C. NAPOMENA

1) Osobni automobili koji služe za servisnu službu osiguravaju se po premijskoj grupi 1.

PREMIJSKA GRUPA 11 -- TRAČNA VOZILA

Jedinstvena funkcionalna premija se računa u postotku od temeljne funkcionalne premije osiguranja i iznosi za pojedine podgrupe vozila:

Podgrupna vozila	%
1. a) Tramvaji--remorkeri	
-- fiksna premija	123.00
-- za svako reg.mjesto	2.20
b) Tramvaji--prikolice	
-- fiksna premija	104.00
-- za svako reg.mjesto	1.40
2. a) Parne lokomotive	60.40
b) Diesel i električne lokomotive	
3. a) Šinobusi i motorni vlakovi	
-- fiksna premija	60.40
-- za svako reg.mjesto	1.40
b) Motorne drezine i ostala samohodna tračna vozila	60.40
4. a) Putnički vagoni	
-- fiksna premija	26.20
-- za svako reg.mjesto	1.40
b) Teretni vagoni	26.20
c) Drezine na ručni i nožni pogon	31.00
d) Ostala nesamohodna tračna vozila	35.20

A. DOPLATAK

- 1) 15% za osiguranje vagona -- cisterni koje povremeno ili stalno služe za prijevoz eksplozivnih i lako zapaljivih tvari i plinova, ili tvari koje mogu zagaditi okolicu.

C. NAPOMENA

- 1) Pod registriranim mjestima podrazumijevaju se registrirana sjedala i registrirana mjesta za stajanje, ali ne i sjedalo za vozača tračnog vozila.

XI POSEBNI OBLICI OSIGURANJA

1. Opće odredbe

- (1) Uz temeljni oblik osiguranja od automobilske odgovornosti naveden u predhodnom poglavlju po ovom Premijskom sistemu mogu se ugovarati i posebni oblici osiguranja i to:
 - a) osiguranje vozila za vrijeme probnih vožnji i boravka u skladištima;
 - b) osiguranje vozila za vrijeme dopremanja na vlastitim osovinama ("per axe");
 - c) osiguranje motornih vozila s probnim tablicama;
 - d) osiguranje motornih vozila s privremenim tablicama;
 - e) osiguranje vozila za vrijeme mobilizacije od strane vlasti i za vrijeme raznih samozaštitnih akcija.
- (2) Za posebne vrste osiguranja vrijede odgovorajuće opće odredbe iz glave I, II, IV, VII i IX ovog Premijskog sistema.
- (3) Zona rizika za ove oblike osiguranja određuju se prema mjestu boravka, odnosno sjedišta osiguranika u skladu s odredbama o zonama rizika u ovom Premijskom sistemu.
- (4) Na posebne oblike osiguranja ne primjenjuju se odredbe o primjeni tablica za obračun premije za kratkoročna osiguranja i o načinu obračuna "pro rata temporis", o premijskom stepenu (glava III) te o proširenju opsega pokrića (glava VI ovog Premijskog sistema).

2. Osiguranje vozila za vrijeme probnih vožnji te vožnji i boravka u skladištima

- (1) Za osiguranje od automobilske odgovornosti novih vozila u tvornicama motornih vozila i u trgovačkim preduzećima, za vrijeme probnih vožnji radi prodaje i vožnji u skladištima, te za vrijeme boravka u skladištima, premija za svako vozilo iznosi 1,0% od godišnje premije utvrđene na način propisan u glavi X.
- (2) Za osiguranje rabljenih vozila od automobilske odgovornosti u trgovinama motornih vozila za vrijeme probnih vožnji radi prodaje i vožnji u skladištima, te za vrijeme boravka u skladištima, premija za svako vozilo iznosi 1,5% od godišnje premije utvrđene na način propisan u glavi X.
- (3) Ako osiguranje novih vozila u tvornicama motornih vozila po stavu (1) obuhvaća i primarne probne vožnje, premija za svako vozilo iznosi 2,0% od godišnje premije utvrđene na način propisan u glavi X.
- (4) Prilikom sklapanja ugovora o osiguranju po stavovima (1), (2) i (3) premija se određuje prema broju vozila iz plana proizvodnje, odnosno nabave i prodaje motornih vozila.

Visina te premije određuje se prema postignutoj prosječnoj premiji za jedno vozilo u protekloj godini, ili ako nije postojalo osiguranje u predhodnoj godini, prema prosječnoj premiji za vozilo koje će po planu proizvodnje, nabave i prodaje prevladavati. Konačan obračun premije obavlja se po isteku tekuće godine trajanja osiguranja na temelju stvarno proizvedenih, odnosno nabavljenih i prodanih vozila.
- (5) Ugovor o osiguranju može se sklopiti samo za sva vozila na probnim vožnjama ili u skladištima.

3. Osiguranje vozila za vrijeme dopremanja na vlastitim osovinama ("per axe")

- (1) Za osiguranje od automobilske odgovornosti novih motornih vozila za vrijeme njihovog dopremanja na vlastitim osovinama u kontinuitetu, od mjesta nabave, tvornice, drugog preduzeća, graničnog prijelaza i sl. do skladišta trgovačkog preduzeća, ili od skladišta do skladišta, ili od skladišta do kupca, premija za svako vozilo za pojedinu relaciju (razmak između dva odredišta, npr. između tvornice i skladišta trgovačkog preduzeća) iznosi:
 - a) 0.5% od godišnje premije utvrđene na način propisan u glavi X ako se doprema u isto mjesto u kojem je vozilo uskladišteno;
 - b) 1.0% od godišnje premije utvrđene na način propisan u glavi X ako se doprema na relaciji izvan mjesta uskladištenja vozila.
- (2) U pogledu ugovaranja osiguranja i načina obračuna premije vrijede odredbe iz tačke 2. stav (4) i (5) ove glave.

4. Osiguranje motornih vozila s probnim tablicama

- (1) Za pojedinačno osiguranje motornih vozila s probnim tablicama od automobilske odgovornosti, s pokrićem na području zemlje, premija se računa shodno tabeli za osiguranje kraće od godinu dana (glava II. tabela 3. tačka 2.) godišnje premije osiguranja najviše zone rizika u primjeni;
- uz ovo osiguranje ne može se izdati međunarodna karta osiguranja tzv. "zelena karta";
 - na polici je obavezno upisati klauzulu da osiguranje vrijedi samo na području BiH;
 - premija je jedinstvena za sve zone rizika

5. Osiguranje motornih vozila s privremenim tablicama

- (1) Za pojedinačno osiguranje motornih vozila s privremenim tablicama od automobilske odgovornosti, s pokrićem na području zemalja članica "zelene" karte premija za trajanje osiguranja do 15 dana iznosi:

- osobni automobili	23.50%
- vučna vozila, motokotači i prikolica	11.70%
- sedlasti tegljači i ostale vrste vozila	59.10%

od temeljne premije najviše zone rizika u primjeni.

Premija je jedinstvena za sve zone rizika.

6. Osiguranje vozila za vrijeme mobilizacije od strane vlasti i za vrijeme raznih samozaštitnih akcija

- (1) Osiguranje motornih vozila za vrijeme mobilizacije i nekih drugih samozaštitnih aktivnosti mogu ugovoriti organi i organizacije koje obavljaju ove aktivnosti u mirnodopskom razdoblju.
- (2) Ovaj posebni oblik osiguranja motornih vozila može se ugovoriti dok su vozila:
- mobilizirana ili na vojnoj vježbi;
 - na vježbama jedinica civilne zaštite, akcijama jedinica civilne zaštite prilikom prirodnih nepogoda i sl.
 - na akcijama vatrogasnih jedinica.
- (3) Premija za ovaj oblik osiguranja određuje se na temelju:
- aktivnosti;
 - vrste vozila koja se koriste u akcijama.
- Premija za svako vozilo koje je mobilizirano i koje sudjeluje na vojnoj vježbi iznosi 6.0 %, a za sudjelovanje u ostalim akcijama samozaštite 5.0 % od godišnje premije utvrđene u glavi X ovog Premijskog sistema.
- (4) Ugovor se može zaključiti samo za sva vozila koja sudjeluju u aktivnostima ove vrste.

XII MEĐUNARODNA KARTA OSIGURANJA

Za putovanje osiguranika motornim vozilima u zemlje članice sistema međunarodne "zelene karte", u kojima registarska tablica nije dokaz o postojanju osiguranja od AO, izdaje se međunarodna "zelena karta" kao dokaz o postojanju osiguranja o AO.

Međunarodna "zelena karta" izdaje se za vozila registrirana u BiH i ne može se izdati za razdoblje kraće od 15 dana.

Na ime troškova za izdavanje "zelene karte" naplaćuje se DEM 4.00.

XIII PROŠIRENJE OSIGURAVAJUĆEG POKRIĆA ZA ODŠTETNE ZAHITJEVE OSOBA KOJE SE NE SMATRAJU TREĆIM OSOBAMA

- (1) Društva za osiguranje može ugovoriti uz osnovno osiguranje od automobilske odgovornosti i prošireno osiguravajuće pokriće za odštetne zahtjeve osoba koje se ne smatraju trećim osobama. Ovo proširenje osiguravajućeg pokrića odnosi se samo na štete nastale od ozljede ili smrti osobe.
- (2) Uvjete proširenog osiguravajućeg pokrića kao i visina premije u postotku od premije za osnovna osiguranja društvo donosi samostalno i objavljuje ih u svojim tablicama premije odvojeno od tablice premija za osnovno osiguranje

XIV IZDVAJANJE ZA PREVENTIVU

Za preventivne djelatnosti društvo izdvaja 1.5% od ukupne funkcionalne premije obračunate po ovom temeljnom Premijskom sistemu.

